

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 1/16

Laboratorní příručka

PAT

Zpracovatel:	Bc. Petra Zápotočná	manažer kvality PAT
Přezkoumal a schválil:	MUDr. Roman Boháč	primář PAT
Vydal:	Bc. Petra Zápotočná	manažer kvality PAT

Tato příručka nahrazuje dokument PJ_PAT_02-R8 a je jediným platným dokumentem pro preanalytickou fázi.

Číslo výtisku	Jméno / funkce	Datum přidělení	Podpis	Datum vrácení
1	manažer kvality PAT	11.8.2025		
2	elektronicky DMS	11.8.2025		
3	elektronicky www.nemhb.cz	11.8.2025		

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 2/16

OBSAH

1	Úvod	4
2	PŘEDMĚT laboratorní příručky	4
3	NORMATIVNÍ ODKAZY	4
4	TERMÍNY, DEFINICE A ZKRATKY	4
4.1	Obecné termíny	4
4.2	Odborné termíny	5
4.3	Definice	5
4.4	Zkratky	5
5	Identifikace Nemocnice Havlíčkův Brod	6
5.1	Identifikace PAT	6
5.2	Telefonní a e-mailové spojení na pracovníky PAT	6
5.3	Telefonní spojení na příjem vzorků	7
5.4	Provozní doba na PAT, doby příjmu vzorků	7
6	Řízení systému managementu kvality	7
7	Zaměření laboratoře a spektrum nabízených služeb	7
8	Manuál pro odběry primárních vzorků	8
8.1	Informovaný souhlas pacienta	8
8.2	Základní informace	8
8.3	Průvodní listy k vyšetření	8
8.3.1	Průvodní list k zaslce histologického materiálu	8
8.3.2	Průvodní list k cytologickému vyšetření	8
8.3.3	Požadavky na urgentní vyšetření (STATIM)	9
8.4	Odběry a fixace vzorků	9
8.4.1	Všeobecné zásady pro odběry tkání	9
8.4.2	Peroperační materiál	10
8.4.3	Odběry pro cytologické vyšetření	10
8.5	Informace k dopravě materiálu	10
8.6	Informace pro pacienta k odběrům	10
9	Preanalytické procesy v laboratoři	10
9.1	Příjem průvodních listů a materiálu	10
9.2	Kritéria pro přijetí nebo odmítnutí primárních vzorků	11
9.3	Vyšetřování smluvními laboratořemi, konzultační činnost	11
10	Fáze po vyšetření	12
10.1	Bezpečné odstraňování materiálů	12
10.2	Manipulace a skladování materiálu	12
10.2.1	Skladování před a v během vyšetření	12
10.2.2	Skladování po vyšetření	12

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 3/16

10.3	Opakovaná a dodatečná vyšetření a časový interval pro jejich požadování.....	12
10.3.1	Způsoby dodatečného/opakovaného vyšetření.....	12
10.3.2	Požadavky na opakování/dodatek	12
10.3.3	Zasílání materiálu ke druhému čtení.....	13
10.3.4	Opakování vyšetření z důvodu nesprávnosti	13
10.3.5	Vydání výsledku opakovaného/dodatečného vyšetření	13
10.4	Časové omezení požadavků na dodatečné vyšetření.....	13
10.5	Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří	13
10.5.1	Formy vydávání výsledků	13
10.5.2	Intervaly od dodání materiálu k vydání výsledků.....	14
10.6	Způsob řešení stížností.....	14
11	Seznam vyšetření poskytovaných laboratoří	15
11.1	Histologická laboratoř	15
11.2	Pitevna.....	16
12	Obecné zásady na ochranu osobních údajů.....	16

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 4/16

1 ÚVOD

Tato laboratorní příručka Histologické laboratoře oddělení patologie (dále PAT) poskytuje uživatelům podrobné informace o nabídce vyšetření, specifikacích primárních vzorků, požadavcích na jejich odběr a dopravu, délce odezvy, dostupnosti poradenských služeb, vydávání a interpretaci výsledků a způsobu komunikace s laboratoří. Dokument také informuje o zacházení se vzorky po laboratorním vyšetření a o způsobu řešení stížností.

Laboratorní příručka je v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023 a tvoří nedílnou součást dokumentace systému managementu kvality PAT.

Je určena pro lékaře, zdravotnické pracovníky, zdravotní sestry a další uživatele laboratorních služeb. Informace v tomto dokumentu mají za účel zajistit bezpečný, spolehlivý a kvalitní přístup k laboratorním vyšetřením ve prospěch pacientů.

Laboratorní příručka je veřejně dostupná v aktuální verzi na webových stránkách Nemocnice Havlíčkův Brod: www.nemhb.cz v sekci Oddělení patologie.

Dokument je pravidelně aktualizován minimálně 1× ročně nebo při každé významné změně poskytovaných služeb, metod, dokumentace nebo právních předpisů.

2 PŘEDMĚT LABORATORNÍ PŘÍRUČKY

Tato laboratorní příručka specifikuje požadavky na preanalytickou fázi (tj. odběr, označení a transport primárních vzorků) a popisuje způsobilost PAT jako zdravotnické laboratoře, která plní požadavky normy ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023.

3 NORMATIVNÍ ODKAZY

Níže uvedené dokumenty jsou pro použití tohoto dokumentu nezbytné. U datovaných odkazů platí pouze uvedené vydání. U nedatovaných odkazů platí vždy nejnovější vydání příslušné publikace (včetně všech změn).

- 1) ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023 Zdravotnické laboratoře - Požadavky na kvalitu a kompetenci
- 2) ČSN EN ISO 9000:2016 Systémy managementu kvality - Základní principy a slovník
- 3) Mezinárodní slovník v metrologii (VIM)

4 TERMÍNY, DEFINICE A ZKRATKY

Použité termíny a definice vycházejí z normy ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023, ČSN EN ISO 9000:2016 a Mezinárodního slovníku v metrologii (VIM). Doplněny jsou vybrané odborné termíny relevantní pro histologickou laboratoř.

4.1 Obecné termíny

vyšetření

soubor úkonů, jejichž cílem je stanovení hodnot nebo charakteristika vlastností biologického materiálu

Pozn.: V některých oborech se vyšetřením myslí celkový souhrn většího počtu zkoušek, pozorování nebo měření.

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 5/16

vedoucí laboratoře

osoba odpovědná za provoz laboratoře a zajištění kvality a odbornosti vyšetření

Pozn.: Pro účely této laboratorní příručky se zmíněná osoba souhrnně označuje jako vedoucí PAT nebo primář PAT.

preanalytická fáze

část laboratorního procesu zahrnující žádanku, přípravu pacienta, odběr a transport vzorku a jeho příjem v laboratoři

primární vzorek

materiál odebraný přímo z pacienta určený k laboratornímu vyšetření

4.2 Odborné termíny

biopsie

odběr chorobně změněné tkáně živým pacientům operací, vyříznutím apod., vzorek je vložen do nádoby a fixován ve 4% formaldehydu

peroperační biopsie

tkáň odebraná během operace bez fixace, ihned po vyjmutí je odeslaná na PAT k vyšetření zmrazovací technikou

nekropsie

tkáň odebraná při pitvě, fixovaná ihned po odběru ve 4% formaldehydu

imunohistochemické vyšetření (IHC)

speciální laboratorní metoda využívající detekce tkáňových antigenů pomocí specifických primárních protilátek

cytologické vyšetření

vyšetření buněčných vzorků (punktáty, sekret, tělesné tekutiny). Laboratoř PAT neprovádí gynekologickou cytologii

průvodní list / průvodka / žádanka

dokument (papírový nebo elektronický), kterým žadatel zadává požadavek na provedení laboratorního vyšetření, obsahuje identifikační údaje pacienta a žadatele, specifikaci požadovaného vyšetření a doplňující klinické informace nezbytné pro správné provedení a interpretaci laboratorního vyšetření

4.3 Definice

4% formaldehyd = 10% formalín (formol)

4.4 Zkratky

Použitá zkratka	Vysvětlení zkratky
PAT	Oddělení patologie, laboratoř histologická
NIS	Nemocniční informační systém

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 6/16

5 IDENTIFIKACE NEMOCNICE HAVLÍČKŮV BROD

Nemocnice Havlíčkův Brod, příspěvková organizace je organizací poskytující zdravotní péči, viz Zřizovací listina.

Adresa nemocnice:

Nemocnice Havlíčkův Brod
Husova 2624
Havlíčkův Brod
PSČ 580 22

e-mail: nemocnice@onhb.cz, epodadelna@onhb.cz

webové stránky: www.nemhb.cz

spojovatelka: 569 472 111
fax: 569 421 982
bankovní účet: 182-0017938521/0100
IČ: 00179540
DIČ: CZ00179540

5.1 Identifikace PAT

Histologická laboratoř oddělení patologie je součástí Nemocnice Havlíčkův Brod, p.o. , poskytuje zdravotní služby v oblasti laboratorní diagnostiky:

- a) histologie
 - biopsie
 - peroperační biopsie
 - nekropsie
 - imunohistochemické vyšetřování
- b) cytologie

Adresa laboratoře

Husova 2624
Havlíčkův Brod
PSČ 580 22

e-mail: roman.bohac@onhb.cz

webové stránky: www.nemhb.cz

Kde nás najdete: PAT se nachází v 2.NP – budova diagnostického centra hlavní budovy NHB. Vstup na PAT je řízen. Volný přístup mají pouze pracovníci PAT a zaškolené osoby. Zdravotničtí pracovníci z jiných úseků nebo údržba NHB vstupují na oddělení s vědomím pracovníka laboratoře. Jiné osoby (cizí zdravotničtí pracovníci, auditoři, servisní technici, návštěvy) mohou na oddělení vstoupit pouze v doprovodu zaměstnance laboratoře a musí být zapsáni v návštěvní knize.

5.2 Telefonní a e-mailové spojení na pracovníky PAT

Pracovníci tvořící vedení a management PAT

Titul, jméno, příjmení:	Funkce:	e-mail	telefon
MUDr. Roman Boháč	primář	roman.bohac@onhb.cz	569 472 536
MUDr. Jana Jakešová	zástupce primáře	jana.jakesova@onhb.cz	569 472 538

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 7/16

Hana Burianová, DiS.	vedoucí laborantka	hana.dolezalova@onhb.cz	569 472 537
Bc. Petra Zápotočná	manažer kvality	petra.zapotocna@onhb.cz	569 472 457

5.3 Telefonní spojení na příjem vzorků

Příjem vzorků / přikrajovna:	telefon
Pracovník vykonávající příjem vzorků	569 472 524

Laborantka na příjmu vzorků Vám poskytne veškeré potřebné informace o prováděných vyšetřeních, požadavcích na odběr včetně používaných odběrových systémů.

5.4 Provozní doba na PAT, doby příjmu vzorků

Příjem biologického materiálu (pracovní dny)	06.00 – 15.00 hodin
Provozní doba laboratoře (pracovní dny)	06.00 – 15.00 hodin
Provozní doba laboratoře (sobota, neděle, svátky)	---

6 ŘÍZENÍ SYSTÉMU MANAGEMENTU KVALITY

Řízení systému managementu kvality (SMK) je nedílnou součástí všech činností histologické laboratoře PAT. Systém je zaveden a udržován v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023, a to včetně preanalytické fáze, na kterou jsou kladeny zvláštní požadavky.

Systém kvality na PAT je řízen v několika úrovních – zahrnuje vedení laboratoře, manažera kvality, odborné pracovníky a zapojení všech zaměstnanců do procesu zajištění kvality. Laboratoř pravidelně vyhodnocuje rizika, účinnost procesů a efektivitu přijatých opatření. Všichni pracovníci jsou informováni o cílech kvality a aktivně se účastní jejich naplňování.

Laboratoř se účastní programů externího hodnocení kvality (EHK) dle schváleného plánu a zavádí výsledky EHK do systému řízení kvality jako jeden z nástrojů zajištění validity výsledků a kontinuálního zlepšování.

Oddělení patologie je akreditováno Českým institutem pro akreditaci (ČIA) a splňuje podmínky zákona č. 95/2004 Sb. pro postgraduální specializační vzdělávání lékařů v oboru patologická anatomie.

Nemocnice Havlíčkův Brod, p. o., je akreditována podle standardů Spojené akreditační komise ČR (SAK ČR), což zajišťuje jednotný rámec kvality i pro PAT.

Smyslem SMK je zajištění odborné, technické i organizační způsobilosti laboratoře, zajištění spokojenosti uživatelů a bezpečnosti pacientů a neustálé zlepšování poskytovaných služeb.

7 ZAMĚŘENÍ LABORATOŘE A SPEKTRUM NABÍZENÝCH SLUŽEB

PAT poskytuje následující služby:

- bioptická vyšetření pro všechna oddělení nemocnice a externí žadatele
- vybraná imunohistochemická vyšetření
- negynekologická cytologická vyšetření
- peroperační histologická vyšetření pro Nemocnici Havlíčkův Brod
- patologicko-anatomické pitvy zemřelých (nejsou předmětem akreditace)

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 8/16

Na požádání externích ambulantních lékařů laboratoř poskytuje také podpůrný materiál:

- odběrové nádoby
- průvodní listy (žádanky) pro histologická a cytologická vyšetření

Rozsah poskytovaných služeb je pravidelně aktualizován v laboratorní příručce a zveřejňován na webových stránkách Nemocnice Havlíčkův Brod.

8 MANUÁL PRO ODBĚRY PRIMÁRNÍCH VZORKŮ

Tato vyšetření patří do odbornosti:

807 – patologická anatomie

823 – laboratoř patologie

8.1 Informovaný souhlas pacienta

Laboratoř PAT nepracuje s informovaným souhlasem, protože pacient není přímým zákazníkem laboratoře. Odpovědnost za získání informovaného souhlasu při klinickém odběru vzorku nese klinik, který provádí odběr vzorku.

8.2 Základní informace

Tato část příručky obsahuje pokyny týkající se odběru, fixace a manipulace s materiálem pro histologická a cytologická vyšetření. Jsou určeny především pro odesílající lékaře a zdravotnické pracovníky, kteří odpovídají za odběr, fixaci a označení vzorků.

8.3 Průvodní listy k vyšetření

Každý vzorek musí být doprovázen řádně vyplněným průvodním listem (žádankou), který je dostupný na webu nemocnice www.nemhb.cz v sekci Oddělení patologie. Ústní požadavky nejsou akceptovány.

8.3.1 Průvodní list k záslce histologického materiálu

Musí obsahovat minimálně:

- jméno a příjmení pacienta
- číslo pojištěnce (příp. datum narození a pohlaví)
- identifikaci žadatele: jméno, podpis, IČP, adresa
- lokalizaci a popis vzorku, místo odběru
- klinickou diagnózu a stručný klinický průběh
- požadavek na rychlost vyšetření - RUTINA/STATIM
- datum odběru
- kód ZP nebo způsob úhrady

Doporučené údaje:

- předchozí vyšetření
- onkologická léčba
- adresa pobytu
- kontaktní telefon pro sdělení případného závažného výsledku

8.3.2 Průvodní list k cytologickému vyšetření

Obsahuje obdobné povinné a doporučené údaje jako histologická průvodka, včetně přesné identifikace pacienta a žadatele.

Upozornění:

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 9/16

- Pro smluvní vykazování výkonů je nutné uvádět IČP (ne IČZ).
- Identifikace pacienta na vzorku a průvodce musí být shodná.
- Používejte čitelný rukopis a nesmazatelnou tužku.
- Neshody při vyplňování žádanky jsou evidovány a řešeny podle platné dokumentace PAT.

8.3.3 Požadavky na urgentní vyšetření (STATIM)

STATIM vyšetření jsou označena na běžné průvodce zatržením pole STATIM nebo slovem „STATIM“ vyznačeným červeně. Takto označený materiál je zpracován přednostně. V systému FONS je tento požadavek označen příznakem „STATIM“ a v seznamu žádanek je pak zobrazen tučným písmem.

8.4 Odběry a fixace vzorků

8.4.1 Všeobecné zásady pro odběry tkání

Vzorek musí být odeslán celý bez zásahů. Tkáně nesmí být nařezávány, otevírány nebo rozdělovány na menší části bez souhlasu patologa. Tyto zásahy zkreslují rozměry a znemožňují orientaci tkáně. U větších lézí je vhodné provést anatomické označení patologické léze (např. stehem) a zapsat způsob označení na žádanku.

Fixace

Vzorky fixovat ihned do čerstvého 4% formaldehydu, **poměr tkání a formolu musí být min. 1:10.**

Nádoby musí být:

- dostatečně velké,
- správně uzavřené,
- označené jednoznačnou identifikací,
- skladovány při pokojové teplotě.

Další pokyny k fixaci:

- Odebraný vzorek ihned vkládat do nádoby s dostatečným množstvím fixační tekutiny. Jinak by hrozilo povrchové zaschnutí tkáně a dochází tak k výraznému zhoršení prostupu fixační tekutiny tkání.
- Fixační tekutina musí mít ze všech stran přístup ke tkáni, aby mohla ideálně pronikat do tkáně – nejprve je nutné do nádoby nalít tekutinu a potom vložit materiál!!
- Materiály je nutno dávat do nádob, které odpovídají jejich velikosti a nikdy je do nádob nevtěsňovat!
- Nádoby je nutno řádně uzavřít, aby nedošlo k vylití a vyschnutí materiálu!
- Materiál se do doby přepravy do laboratoře neskladuje v lednici, formaldehyd za pokojové teploty rychleji proniká do tkání.
- Plošné orgány se před vložením do fixační tekutiny napínají na korkové podložky, zabrání se tak jejich zkroucení (např. konizáty čípků).
- Malé biopsie (např. endoskopické odběry) je vhodné orientovat spodinou na papírek.

Označení

Musí být zajištěna jednoznačná identifikace pacienta na průvodce a vzorku. Štítek se na nádoby lepí tak, aby byl text dobře čitelný.

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 10/16

8.4.2 Peroperační materiál

Materiál je nutné okamžitě po odebrání odnést do laboratoře PAT k vyšetření. Čerstvě odebraný materiál je umístěn do nádoby **bez fixačního roztoku**.

Označení

Spolu s materiálem je dodána též vyplněná průvodka, na které musí být vyznačeno, že se jedná o peroperační vyšetření. Je **nutné**, aby přímo na žádance bylo uvedeno telefonní číslo, na které má být sdělen výsledek peroperačního vyšetření.

Výsledek peroperačního vyšetření hlásí lékař patolog telefonicky na sál operujícímu lékaři.

Po zpracování zmrazovací technikou je zbytek materiálu fixován 4% formaldehydem a zpracován obvyklou histologickou technikou.

8.4.3 Odběry pro cytologické vyšetření

Zhotovení nátěrů a jejich fixace

Nátěry se dělají na podložní sklo, nejčastěji matované. Skla je nutné označit jménem, příjmením a číslem pojištěnce nebo rokem narození pacienta. U nematovaných skel se označují nadepsaným štítkem.

K zajištění fixace je třeba přidat 2-3 kapky 4% formaldehydu. Jinak dochází k autolýze vzorku.

Po zhotovení nátěru se tento nechá zaschnout.

Odběry tělesných tekutin a jejich fixace

Odebrané tekutiny se dodávají bez fixace, v suché zkumavce. Pokud není možné ihned dopravit do laboratoře, uchovávat v lednici při 2–8 °C. Označení musí být shodné s průvodkou.

PAT nemá žádné specifické požadavky pro odběry těchto tělesných tekutin. Určení minimálního množství vzorku je vždy individuální. V případě nejistoty je vhodná konzultace s lékařem Oddělení patologie.

8.5 Informace k dopravě materiálu

Vzorky musí být bezpečně zabaleny, fixovány, označeny a s průvodkou (žádankou)

Možnosti dopravy:

- přinesení materiálu sanitáři (v rámci nemocnice)
- svoz materiálu organizovaný nemocničními dopravci

8.6 Informace pro pacienta k odběrům

Laboratoř nestanovuje požadavky na přípravu pacienta. Za odběr a přípravu zodpovídá indikující lékař.

9 PREANALYTICKÉ PROCESY V LABORATOŘI

9.1 Příjem průvodních listů a materiálu

Při příjmu biologického materiálu laborant(ka) provádí následující kroky:

Krok	Popis
identifikace vzorku	přiřazení histologického skla nebo biologického materiálu ke správné průvodce dle identifikačních znaků (jméno, RČ, číslo pojištěnce, oddělení)
kontrola správnosti dodaného vzorku	posouzení neporušenosti obalu a celistvosti vzorku včetně vhodné fixace

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 11/16

kontrola průvodky	ověření úplnosti povinných údajů dle požadavků
evidenční označení	přiřazení pořadového čísla průvodnímu listu a jeho zaevidování

9.2 Kritéria pro přijetí nebo odmítnutí primárních vzorků

V případě dodání vzorku s vadami nebo nesrovnalostmi se postupuje následovně:

Situace	Postup	Další opatření
porušený obal histologického materiálu	- nádobka je otevřená, ale materiál zachován → vzorek se zpracuje standardní technikou - vzorek malý a došlo k vylití i s fixační tekutinou → nelze zpracovat	informace předána žadateli, zápis do <i>FRM_PAT_03 Kniha záznamu a řešení neshodné činnosti na žádankách</i>
rozbité sklo s cytologickým nátěrem	- sklo je částečně zchovalé → možnost orientačního obarvení a odečtu - sklo zcela rozbité → nelze zpracovat	informace předána žadateli, zápis do <i>FRM_PAT_03 Kniha záznamu a řešení neshodné činnosti na žádankách.</i>
neadekvátní odběr cytologie (např. bezbuněčný nátěr)	vyšetření se provede i z ne zcela adekvátního materiálu	žadatel je informován spolu s výsledkem
vylití tekutiny určené k cytologii (punktát)	- částečné vylití → pokud postačuje ke zhotovení nátěru, vzorek se zpracuje - úplné vylití → nelze zpracovat	v případě úplné ztráty materiálu informuje laborant(ka) žadatele, záznam do <i>FRM_PAT_03 Kniha záznamu a řešení neshodné činnosti na žádankách</i>
dodání histologického materiálu bez průvodky	laborant(ka) kontaktuje žadatele a po telefonické domluvě vyplní náhradní průvodku	vyžádání originálu průvodky, který se připojí k duplikátu
dodání průvodky bez vzorku	laborant(ka) telefonicky kontaktuje žadatele	vyžádání dodání chybějícího materiálu
nesoulad nebo chybějící údaje na materiálu nebo na průvodce	laborant(ka) telefonicky kontaktuje žadatele a ověří/doplní chybějící informace	na průvodní list se uvede poznámka: „ <i>Identifikace na materiálu telefonicky dožádána</i> “, opatřená jménem a podpisem laboranta, záznam do <i>FRM_PAT_03 Kniha záznamu a řešení neshodné činnosti na žádankách.</i>

9.3 Vyšetřování smluvními laboratořemi, konzultační činnost

Smluvní laboratoře

V případech, kdy není možné stanovit definitivní diagnózu pomocí dostupných metod v PAT, je zajištěna konzultační činnost prostřednictvím smluvních a spolupracujících laboratoří. Materiál (bločky, skla) je zasílán spolu s příslušnou žádankou a kopií výsledkového protokolu. O odeslání materiálu jsou vedeny záznamy v řízené dokumentaci PAT. Výsledek ze smluvní laboratoře je pak označen ve výsledkovém protokolu.

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 12/16

Konzultační činnost

O konzultaci lze žádat na PAT a je poskytována vedoucím PAT nebo lékařem kompetentním k poskytování konzultací.

10 FÁZE PO VYŠETŘENÍ

10.1 Bezpečné odstraňování materiálů

Likvidace biologického materiálu probíhá podle vnitřní směrnice NHB „Zásady a metodika pro hospodaření s odpady“, která stanovuje:

- pravidla třídění, manipulace a svozu zdravotnického odpadu
- odpovědnost příslušných pracovníků za správné nakládání s odpady

Likvidaci všech druhů odpadů zajišťují smluvní externí společnosti na základě platné legislativy a uzavřených smluv. Všechny postupy jsou v souladu s požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pracovníků.

10.2 Manipulace a skladování materiálu

10.2.1 Skladování před a v během vyšetření

Vzorky jsou dočasně uchovávány v uzamykatelné skříni na rezervy, a to:

- do doby zpracování
- pro případné opakování či dovyšetření na žádost lékaře

Skladování probíhá dle doporučení odborných společností a právních předpisů.

10.2.2 Skladování po vyšetření

- Část biologického materiálu je zpracována beze zbytku.
- Pokud zůstane zbytek vzorku, uchovává se nejméně do doby uvolnění výsledku.
- Poté je materiál likvidován dle postupu uvedeného v bodě 10.1.

10.3 Opakovaná a dodatečná vyšetření a časový interval pro jejich požadování

10.3.1 Způsoby dodatečného/opakovaného vyšetření

Opakované nebo dodatečné vyšetření může proběhnout:

Způsob vyšetření	Podmínka
přikrojení další části vzorku	zbytkový materiál je k dispozici
nové řezy z parafínového bloku	blok je archivován
znovu odečtení původních preparátů	preparáty jsou uchovány

10.3.2 Požadavky na opakování/dodatek

Požadavek může být ústní nebo telefonický. Laboratoř požadavek **zaeviduje** – lékař patolog:

- zapíše požadavek na původní průvodní list
- uvede jméno žádajícího lékaře
- doplní podpis a datum

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 13/16

V případě potřeby informuje žádajícího lékaře o nutnosti dodání nové žádanky.

10.3.3 Zasílání materiálu ke druhému čtení

Na žádost ošetřujícího lékaře může být vzorek odeslán ke konzultaci do smluvní laboratoře. Viz kapitola 9.3 – Vyšetřování smluvními laboratořemi.

10.3.4 Opakování vyšetření z důvodu nesprávnosti

Pokud existuje důvodné podezření na chybu ve výsledku, laboratoř:

- **iniciuje opakované vyšetření** na vlastní náklady
- vyšetření je provedeno bez prodlení a záznam je veden v systému kvality

10.3.5 Vydání výsledku opakovaného/dodatečného vyšetření

Výsledek je zaznamenán jako **dodatek** k původnímu výsledkovému protokolu nebo jako revize výsledkového protokolu.

a) dodatek k výsledkovému protokolu - dodatek se vydává v případech, kdy je původní výsledek doplňován nebo rozšiřován o nové informace – například:

- po dodatečném vyšetření (např. doplnění imunohistochemie)
- po konzultaci ve smluvní laboratoři (druhé čtení)
- při zpracování dalšího materiálu ze stejného vzorku

Uživatel obdrží nejdříve předběžnou zprávu a poté kompletní zprávu, která obsahuje jak původní výsledek, tak nové doplnění.

b) revize výsledkového protokolu - revize se provádí v případě, že je potřeba oprava chybného výsledku, např.:

- chyba v textu diagnózy
- nesprávná identifikace pacienta nebo vzorku
- jiné podstatné formální nebo věcné chyby

Původní zpráva zůstává uchována a v systému NIS je označena jako stornovaná. Nový výsledek je označen jako „**Revize: Výsledkový protokol**“. Je zaznamenán:

- důvod změny
- identita pracovníka, který změnu provedl
- původní i nové hodnoty

Externí uživatelé jsou o revizi informováni standardním způsobem, v nutných případech i telefonicky.

10.4 Časové omezení požadavků na dodatečné vyšetření

Maximální doba, po kterou je možné požadovat dodatečné nebo opakované vyšetření, odpovídá době archivace materiálu:

- **preparáty a parafínové bloky** jsou uchovávány **minimálně 10 let**

10.5 Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří

10.5.1 Formy vydávání výsledků

- elektronicky – výsledky jsou po uzavření lékařem dostupné ve FONS (pro oddělení a ambulance NHB)

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 14/16

- datová schránka – výsledky jsou z FONS exportovány do formátu PDF a odesílány prostřednictvím datové schránky žadatelům
- tištěné výsledky – na žádost klinika
- telefonicky – pouze ve specifických případech (viz níže)
- pacientům – výjimečně, pouze po dohodě s žádajícím lékařem

Telefonické sdělení výsledků je možné pouze lékařem a v těchto případech:

- u peroperačního vyšetření na telefon uvedený v žádance (záznam ve výsledkovém protokolu)
- při nebezpečí z prodlení nebo nutnosti dořešení nejasností
- při jednoznačné identifikaci volajícího lékaře (ověření IČP), a pouze k již uzavřenému protokolu

Poznámka: Uvolňování a tisk výsledků je prováděno každý všední den. Distribuci výsledků provádí administrativní pracovnice PAT.

10.5.2 Intervaly od dodání materiálu k vydání výsledků

Druh vyšetření	Dostupnost výsledků
Standardní histologické vyšetření	4 dny – 7 dní
STATIM	2 - 3 dny
Cytologické vyšetření	4 dny – 7 dní
Peroperační biopsie	25 minut
Imunohistochemické vyšetření	1 – 2 týdny

Poznámka: V případě odeslání vzorků do smluvních laboratoří (např. konzultace, speciální barvení, molekulárně biologická vyšetření apod.), se může doba prodloužit.

10.6 Způsob řešení stížností

Laboratoř se věnuje každé oprávněné stížnosti, která je vnímána jako podnět ke zlepšení kvality služeb.

Kdo může stížnost podat:

- lékař (žadatel o vyšetření)
- pacient
- instituce (např. ČIA, zdravotní pojišťovna, státní správa)

Možné důvody stížností:

- průběh laboratorního vyšetření
- výsledek vyšetření
- jednání pracovníků laboratoře
- nedodržení smluvených podmínek

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 15/16

Způsoby podání:

- ústně, písemně, telefonicky, faxem, e-mailem – přímo na oddělení patologie nebo na sekretariát NHB. Formulář na podání stížnosti je dostupný na webové stránce https://www.nemhb.cz/data_13/soubory/33.pdf.

Termíny a postupy:

Typ situace	Postup
nedodání výsledku v termínu	ověření stěžovatele → sdělení známého výsledku nebo informace o nejbližším termínu dodání
stížnost na výsledek nebo průběh vyšetření	vyřizuje pověřený lékař – patolog, informován primář
stížnost na pracovníka	řeší primář oddělení, možnost omluvy nebo osobní schůzky

Časové lhůty:

- stížnost lze podat **do 30 dnů** od události (výjimkou je stížnost na výsledek – ta může být podána kdykoliv)
- vyřízení probíhá nejpozději do **30 kalendářních dnů**
- není-li možné vyřešit stížnost do 30 dnů (např. nutný znalecký posudek), je stěžovatel o průběhu informován včetně předpokládaného termínu ukončení

Poznámka: stížnost podaná pacientem se řeší ve spolupráci s ošetřujícím lékařem.

11 SEZNAM VYŠETŘENÍ POSKYTOVANÝCH LABORATOŘÍ

11.1 Histologická laboratoř

1.	Histologická vyšetření a diagnostika
2.	Peroperační histologické a cytologické vyšetření a diagnostika
3.	Imunohistochemické a imunocytochemické vyšetření antigenů
4.	Cytologické vyšetření a diagnostika

Aktuální seznam protilátek je dostupný na webových stránkách <https://www.nemhb.cz/patologicke-oddeleni/>.

Poznámka:

- další imunohistochemická vyšetření zajišťujeme prostřednictvím smluvních laboratoří
- molekulárně genetická vyšetření (PCR, FISH apod.) zajišťujeme prostřednictvím smluvních laboratoří
- laboratoř PAT má zaveden flexibilní rozsah akreditace v rámci metody - Imunohistochemická vyšetření antigenů (mikroskopie)

Histologická laboratoř oddělení patologie Nemocnice Havlíčkův Brod			
Název: Laboratorní příručka PAT			Správce: Bc. Petra Zápotočná Schválil: MUDr. Roman Boháč
Signatura: LP_PAT_01	Verze: 1	Datum vydání: 11.8.2025	Strana: 16/16

11.2 Pitevna

1.	Odběr tkání z patologicko-anatomické pitvy na histologická vyšetření
----	--

Pitevni trakt se nachází v 2.PP hlavní budovy NHB a jeho provoz je zajišťován sanitářem oddělení patologie.

12 OBECNÉ ZÁSADY NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

PAT nakládá s osobními a citlivými údaji pacientů tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k nim, jejich změně nebo zneužití.

Organizační opatření:

- pracovníci PAT se řídí směrnicí Nemocnice Havlíčkův Brod Zpracování osobních údajů – GDPR
- pracovníci PAT jsou periodicky proškolení v zajištění bezpečnosti osobních údajů při jejich zpracování
- pracovníci PAT jsou seznámeni s povinnou mlčenlivostí vyplývající z platných právních předpisů ve vztahu k nakládání s osobními údaji, tuto skutečnost stvrzují svým podpisem

Technické opatření:

- mechanické zabránění přístupu k osobním údajům – PAT má řízený vstup do laboratoře pouze pro oprávněné osoby
- přístup do nemocničního informačního systému (NIS) je pro pracovníky v rámci jejich přiděleného rozsahu oprávnění a je chráněn heslem

Přehled změn dokumentu			
Verze	Datum vydání	Typ změny	Popis změny
1	11.8.2025	První vydání	- vydání LP dle nové normy ČSN EN ISO 15189 ed. 3:2023 a nové příručky kvality (nahrazuje PAT - PJ_PAT_02-R8)